

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

ตั้งแต่อดีตโดยมากการให้บริการสาขาธนาคารพาณิชย์จะกระจุกอยู่ในกรุงเทพฯ ส่วนในจังหวัดอื่นๆหรือภาคต่าง ๆ นั้นธนาคารพาณิชย์กลับให้ความสำคัญน้อยกว่ากรุงเทพฯ ทั้งๆที่กรุงเทพฯเป็นเพียงจังหวัดหนึ่งใน 76 จังหวัดที่อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้ เป็นเพราะว่ากรุงเทพฯเป็นจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อประชากรสูง ซึ่งบ่งบอกถึงระดับการกินดีอยู่ดี ของประชากรในกรุงเทพฯได้เป็นอย่างดี และกรุงเทพฯยังเป็นจังหวัดที่มีเปอร์เซ็นต์ของประชากร ที่อยู่ในเขตเทศบาลสูงที่สุดในประเทศ (100%) จึงทำให้กรุงเทพฯเป็นจังหวัดที่มีความเจริญ สูงที่สุดในประเทศตามไปด้วย ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงให้ความสำคัญไปจัดตั้งสาขาเพื่อให้ บริการทางการเงินในกรุงเทพฯมากกว่าจังหวัดอื่นๆหรือภาคต่างๆ

แต่ในระยะหลังธนาคารพาณิชย์เริ่มที่จะเห็นความสำคัญในการขยายการให้บริการออกไป ในต่างจังหวัดมากขึ้น โดยในปี2510ธนาคารพาณิชย์ได้ขยายสาขาออกไปทุกจังหวัดทั่วประเทศได้ เป็นผลสำเร็จ และในปี2537พบว่าสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในกรุงเทพฯมีเพียง 30% จากสาขาทั้งหมดทั่วประเทศซึ่งเป็นการบอกให้ทราบว่าธนาคารพาณิชย์ได้ทำการกระจายสาขา ธนาคารพาณิชย์ออกสู่ต่างจังหวัดมากขึ้น และเป็นการบอกให้ทราบว่าหมดยุคที่ธนาคารพาณิชย์ จะกระจุกตัวอยู่แต่ในกรุงเทพฯเท่านั้นแล้ว แต่การที่ธนาคารพาณิชย์จะพิจารณาเปิดสาขาใหม่ ที่ใดนั้น ธนาคารพาณิชย์ใช้ปัจจัยใดบ้างเพื่อช่วยในการตัดสินใจ โดยท่านผู้อ่านจะทราบได้จาก การศึกษาในครั้งนี้

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์และการให้บริการนี้เป็นการศึกษาแบบ Cross section โดยปีที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ปี2527 ปี2532 และปี2537 ซึ่งหัวข้อที่ทำการศึกษาประกอบด้วย การให้บริการที่เข้าถึงของธนาคารพาณิชย์ (วัดโดยจำนวนสาขาต่อจำนวน ประชากร) , การเปิดให้บริการสาขานาการพาณิชย์ในทุกอำเภอของจังหวัด และการเปิดให้บริการสาขานาการพาณิชย์ในระดับอำเภอ ซึ่งหัวข้อทั้ง 3 นี้มุ่งศึกษาถึงการกระจายการให้บริการของธนาคารพาณิชย์ทั่วทั้งประเทศไทย โดยผลสรุปของการศึกษาในแต่ละหัวข้อที่ได้เป็นดังต่อไปนี้

การให้บริการที่เข้าถึงของธนาคารพาณิชย์ (จำนวนสาขาต่อจำนวนประชากร)

สำหรับการศึกษาในหัวข้อนี้จะใช้แบบจำลอง ล็อก ลิเนียร์ และปีที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ปี2527 ปี2532 และปี2537 ปรากฏผลว่าตัวแปรรายได้เฉลี่ยของประชากรและตัวแปรเปอร์เซ็นต์ของประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาล เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการให้บริการที่เข้าถึงของธนาคารพาณิชย์ ในปี2527 ปี2532 และปี2537 ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และ 99% นอกจากนี้ตัวแปรทั้ง 2 นี้ยังมีความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการให้บริการที่เข้าถึงของธนาคารพาณิชย์ และความยืดหยุ่นของรายได้เฉลี่ยต่อประชากรมีค่า 0.64-0.72 สำหรับความยืดหยุ่นของเปอร์เซ็นต์ของประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาลนั้นมีค่า 0.23-0.37 สำหรับตัวแปรเปอร์เซ็นต์ของรายได้ที่มาจากภาคเกษตรกรรม เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพล ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และ 99% ต่อการให้บริการที่เข้าถึงของธนาคารพาณิชย์ด้วย แต่จะมีอิทธิพลในปี2527เท่านั้น ส่วนปี2532 และปี2537 จะไม่มีอิทธิพล ส่วนตัวแปรขนาดพื้นที่ต่อประชากรไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการให้บริการที่เข้าถึงของธนาคารพาณิชย์เนื่องจากธนาคารพาณิชย์จะพิจารณาถึงระดับความเจริญของพื้นที่มากกว่าระดับความหนาแน่นของประชากร และจำนวนยอดเงินฝากก็เป็นตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการให้บริการที่เข้าถึงของธนาคารพาณิชย์เช่นกันเนื่องจากธนาคารพาณิชย์ให้ความสำคัญกับตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อประชากรมากกว่าตัวแปรยอดเงินฝาก ดังนั้นจึงส่งผลทำให้ตัวแปรทั้ง 2 ข้างต้นเป็นตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการให้บริการที่เข้าถึงของธนาคารพาณิชย์

ความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาคารพาณิชย์ครบทุกอำเภอในจังหวัด

ความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาคารพาณิชย์ครบทุกอำเภอในจังหวัด โดยแบบจำลอง Probit ซึ่งใช้ข้อมูลปี 2537 การวิเคราะห์พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาคารพาณิชย์ครบทุกอำเภอในจังหวัดต่างๆ ประกอบด้วย ตัวแปร Minimum Income Tax ของอำเภอในจังหวัด และ เปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีน้ำกินน้ำใช้ตลอดปีในจังหวัด โดยตัวแปร Minimum Income Tax ของอำเภอในจังหวัดจะมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ.ระดับความเชื่อมั่น 95%และ99% ส่วนตัวแปรเปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีน้ำกินน้ำใช้ตลอดปีในจังหวัดจะมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ.ระดับ ความเชื่อมั่น 95% และค่าความยืดหยุ่นของตัวแปร Minimum Income Tax ของอำเภอในจังหวัดต่อความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาคารพาณิชย์ครบทุกอำเภอมีค่าเท่ากับ 0.0000000042 ส่วนตัวแปรจำนวนยอดเงินฝากต่อประชากร เปอร์เซ็นต์ของรายได้ที่มาจากภาคเกษตรกรรม , ขนาดพื้นที่ต่อประชากร, จำนวนเลขหมายโทรศัพท์ต่อประชากรในจังหวัด จำนวนโรงงานต่อประชากรในจังหวัด และเปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ในจังหวัด ปรากฏว่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยธนาคารพาณิชย์ให้ความสำคัญกับตัวแปร Minimum Income Taxของอำเภอในจังหวัดมากกว่าตัวแปรจำนวนยอดเงินฝากต่อประชากรกับตัวแปรเปอร์เซ็นต์ของรายได้ที่มาจากภาคเกษตรกรรม และให้ความสำคัญกับตัวแปรเปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีน้ำกินน้ำใช้ตลอดปีมากกว่าตัวแปรขนาดพื้นที่ต่อประชากร , จำนวนเลขหมายโทรศัพท์ต่อประชากรในจังหวัด , จำนวนโรงงานต่อประชากรในจังหวัด และเปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ในจังหวัด เนื่องจากในบรรดาสาธารณูปโภคทั้งหมด น้ำกินน้ำใช้เป็นปัจจัยที่แสดงถึงระดับความเจริญของพื้นที่ได้ดีที่สุด และธนาคารพาณิชย์ก็ให้ความสำคัญต่อตัวแปรระดับความเจริญของพื้นที่ในการที่จะไปเปิดสาขา ดังนั้นตัวแปรดังกล่าวทั้งหมดข้างต้นจึงไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการเปิดให้บริการสาขานาคารพาณิชย์ครบทุกอำเภอในจังหวัด

ความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาคารพาณิชย์ในระดับอำเภอ

ความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาคารพาณิชย์ในระดับอำเภอ โดยแบบจำลอง Probit ซึ่งใช้ข้อมูลในปี 2537 การวิเคราะห์พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาคารพาณิชย์เป็นรายอำเภอประกอบด้วยตัวแปร Income Tax ต่อประชากรในอำเภอ และเปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ในอำเภอ โดย และตัวแปร Income Tax ต่อประชากรในอำเภอจะมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และ 99% ส่วนตัวแปรเปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ในอำเภอ จะมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันทางตรงกันข้ามกับความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาคารพาณิชย์ในระดับอำเภอตามลำดับ และสำหรับ ค่าความยืดหยุ่นของตัวแปร Income Tax ต่อประชากรในอำเภอต่อความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาคารพาณิชย์ในระดับอำเภอมีค่า 0.0000110205 ส่วนตัวแปรขนาดพื้นที่ต่อประชากรในอำเภอ, จำนวนโรงงานต่อประชากรในจังหวัด และเปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีน้ำกินน้ำใช้ตลอดปีในอำเภอ จากการศึกษพบว่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ให้ความสำคัญกับตัวแปร Income Tax ต่อประชากรในอำเภอ และตัวแปรเปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ในอำเภอมากกว่า จึงทำให้ตัวแปรขนาดพื้นที่ต่อประชากรในอำเภอ, จำนวนโรงงานต่อประชากรในจังหวัด และเปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีน้ำกินน้ำใช้ตลอดปีในอำเภอจึงไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการเปิดให้บริการสาขานาคารพาณิชย์ในระดับอำเภอ

นอกจากนี้แล้วเมื่อนำตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ในหัวข้อนี้มาทำการวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงโอกาสความน่าจะเป็นของอำเภอที่ยังไม่มีสาขานาคารพาณิชย์ทั้ง 159 อำเภอ ว่าอำเภอใดจะมีโอกาสที่จะมีสาขานาคารพาณิชย์มากที่สุด 10 ลำดับ ปรากฏว่า อำเภอห้วยผึ้ง (จ.กาฬสินธุ์) มีโอกาสมากที่สุด รองลงมาคือ อำเภอนานหม่อม (จ.สงขลา), อำเภอคูเมือง (จ.บุรีรัมย์), อำเภอเกาะยาว (จ.พังงา), อำเภอศรีสวัสดิ์ (จ.กาญจนบุรี), อำเภอท่าสองยาง จ.ตาก), อำเภอสร้างคอม (จ.อุดรธานี), อำเภอแม่ลาน้อย (จ.แม่ฮ่องสอน) และอำเภอนาดิ (จ.ปราจีนบุรี), อำเภอเกาะลันตา (จ.กระบี่) ตามลำดับ และเมื่อนำผลของโอกาสความน่าจะเป็นที่ได้นี้มาเปรียบเทียบกับรายชื่ออำเภอที่ธนาคารพาณิชย์จะไปเปิดสาขาใน 159 อำเภอ

ปรากฏว่าการวิเคราะห์นี้หายถูก 2 อำเภอ จาก 5 อำเภอที่ทางธนาคารพาณิชย์ได้ขออนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยเปิดสาขาตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 2538 - 31 ต.ค. 2538 (จากภาคผนวก ข.) จึงถือได้ว่าแบบจำลองการเปิดให้บริการสาขานาธนาคารพาณิชย์ในระดับอำเภอสามารถนำไปใช้ได้ในความเป็นจริง

จากผลสรุปของหัวข้อทั้งหมดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการกระจายสาขานาธนาคารพาณิชย์คือ ตัวแปรด้านรายได้ [รายได้เฉลี่ยต่อประชากรในหัวข้อการให้บริการที่เข้าถึงของธนาคารพาณิชย์, Minimum Income Tax ของอำเภอในจังหวัดในหัวข้อความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาธนาคารพาณิชย์ครบทุกอำเภอในจังหวัด และ Income Tax ต่อประชากรในอำเภอในหัวข้อความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาธนาคารพาณิชย์ในระดับอำเภอ] และตัวแปรทางด้านความเจริญของพื้นที่ [เปอร์เซ็นต์ของประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาลในหัวข้อการให้บริการที่เข้าถึงของธนาคารพาณิชย์, เปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีน้ำกินน้ำใช้ตลอดปีในจังหวัดในหัวข้อความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาธนาคารพาณิชย์ครบทุกอำเภอในจังหวัด และ เปอร์เซ็นต์จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ในอำเภอในหัวข้อความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการสาขานาธนาคารพาณิชย์ในระดับอำเภอ (ซึ่งเป็นตัวแปรทางด้านความเจริญของระบบสาธารณูปโภคในอำเภอหรือจังหวัด)]

ดังนั้นหากอำเภอหรือจังหวัดใดมีปริมาณตัวแปรทั้ง 2 ข้างต้นมากก็จะส่งผลทำให้เกิดการกระจายสาขานาธนาคารพาณิชย์ในอำเภอหรือจังหวัดนั้นมากตามไปด้วย

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าการพัฒนาฐานปัจจัยทางเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานเป็นรากฐานซึ่งจำเป็นในการพัฒนาระบบการเงินของประเทศ ซึ่งการที่จะพัฒนาทางเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานของประชกรนั้นก็คือการทำให้ประชกรมีรายได้หรืองานทำที่มั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตและในการประกอบธุรกิจ สำหรับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนั้นประเทศต้องมีประมวลกฎหมายที่รัดกุมและเป็นที่ยอมรับของประชกร ส่วนความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตและในการประกอบธุรกิจนั้นจำต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี ได้แก่ ไฟฟ้า, น้ำประปา, การคมนาคม เป็นต้น

การที่จะทำให้ประชกรทั้งประเทศมีรายได้นั้นจำเป็นต้องมีการกระจายอุตสาหกรรมไปทั่วภูมิภาคเพื่อที่จะได้ก่อให้เกิดรายได้แก่ประชกร¹ ดังเช่นโครงการเฉพาะกิจเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นโครงการที่พัฒนาประชกรและสังคม, พัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, โครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ และความร่วมมือระหว่างประเทศ ทำให้นักธุรกิจไปลงทุนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในเรื่องการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค และหากโครงการเฉพาะกิจเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้สำเร็จจะส่งผลทำให้ประชกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีงานทำและมีรายได้ และโครงการดังกล่าวนี้เป็นหนึ่งในหลายโครงการของรัฐบาลที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ประชกรทั่วทุกภูมิภาคมีงานทำและมีรายได้ เช่นเดียวกับ การกระจายการให้บริการของธนาคารพาณิชย์เนื่องจากการกระจายการให้บริการของธนาคารพาณิชย์มีส่วนช่วยทำให้อุตสาหกรรมกระจายไปทั่วภูมิภาค และเมื่ออุตสาหกรรมเข้าไปทั่วทุกภูมิภาคจะทำให้ประชกรในภูมิภาคมีงานทำ ซึ่งจะนำไปสู่การมีรายได้ที่มั่นคง

¹ " เปิดแผนจกพัฒนา5จ ใต้ 102โครงการบกว่า3พันล " ฐานเศรษฐกิจ (20-21 สิงหาคม 2540) 23

แนวทางที่จะทำให้เกิดการกระจายการให้บริการสาขานาการพาณิชย์มีปริมาณมากขึ้น เพื่อที่จะได้เข้าถึงประชกรอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องเกิดจากการร่วมมือกันทั้งจาก ภาค รัฐบาล และ ภาคเอกชน โดยภาครัฐบาล คือ รัฐบาล และ ธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนภาค เอกชนนั้นคือ ธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือ ทางภาครัฐบาลต้องพยายามยกระดับฐานะของประชกร และควรให้บริการด้านสาธารณูปโภคในอำเภอหรือจังหวัดที่ระบบสาธารณูปโภค ยังไม่ดีพอ เพราะจากผลการศึกษาพบว่าธนาคารพาณิชย์ให้ความสำคัญต่อปัจจัยดังกล่าวนี้ และทาง ธนาคารพาณิชย์ก็จะได้ไปเปิดสาขา ซึ่งจะทำให้นโยบายการกระจายความเจริญ ไปสู่ชนบท ของรัฐบาลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างการศึกษาการให้บริการที่เข้าถึงของธนาคาร พาณิชย์ (จำนวนสาขาต่อจำนวนประชกร) , การศึกษาความน่าจะเป็นของการเปิด ให้บริการ สาขานาการพาณิชย์ในทุกอำเภอของจังหวัด และการศึกษาความน่าจะเป็นของการเปิดให้บริการ สาขานาการพาณิชย์ในระดับอำเภอ ปรากฏว่าเมื่อเพิ่มสัดส่วนของปัจจัยทางด้านรายได้และด้าน สาธารณูปโภคจะส่งผลทำให้การกระจายสาขานาการพาณิชย์มีจำนวนมากขึ้น ทั้งในระดับ อำเภอและระดับจังหวัดทำให้การกระจายสาขานาการพาณิชย์กระจายเข้าถึง ประชากรมากขึ้น ดังนั้นจึงส่งผลทำให้นโยบายกระจายความเจริญไปสู่ชนบทของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลได้ในที่สุด ซึ่งจะ ทำให้ระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้มากขึ้น

6.3 ข้อเสนอแนะพิเศษเพิ่มเติม

ในการศึกษาเรื่องพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์และการกระจายการให้บริการในครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบ Cross Section ดังนั้นหากผู้อ่านท่านใดต้องการศึกษาเพิ่มเติม ผู้เขียนข้อเสนอแนะว่า ควรจะทำการศึกษาในรูปแบบ Time series และตัวแปรที่ใช้ควรหาตัวแปรอื่นๆที่มีอิทธิพลต่อ การกระจายสาขานาการพาณิชย์มาใช้ในการวิเคราะห์ (นอกเหนือจากตัวแปรที่ผู้เขียน ใช้ในการ วิเคราะห์ครั้งนี้) นอกจากนี้แล้วหากใช้โปรแกรมที่ทันสมัยมาวิเคราะห์จะทำให้ผลที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น สำหรับทางด้านข้อมูลนั้นควรมีการพัฒนาบบข้อมูลเพื่อที่จะทำให้ ผลที่ได้ มีความถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น